Rapporterende enhet:
HF

Rapportert av:
Trude Jensen &
Eirik R. Olsen

Periode:
T1– 2023

Økonomirapport

Økonomisk utvikling pr. 1 tertial 2023

Bevilgningsvirksomheten

Bevilgning			Regnskap pr. april 2023	Vedtatt budsjett 2023	Prognose 2023	Valgt avvik	%-vis forbruk
Isolert mer-/mindreforbruk uten nettobidrag og prosjektavslutning	Inntekter	Inntekter	-225 428	-641 371	-665 911	-415 943	35%
	Kostnader	Personalkostnader	219 880	625 649	638 065	405 769	35%
		Driftskostnader	43 858	146 523	147 687	102 665	30%
		Investeringer	2 316	2 600	3 893	284	89%
	Sum		40 626	133 401	123 734	92 775	30%
Nettobidrag og prosjektavslutning	Nettobidrag fra eksternfinansierte prosjekter	Nettobidrag fra eksternfinansierte prosjekter	-28 354	-92 788	-94 698	-64 434	31%
	Prosjektavslutning	Prosjektavslutning	17		96	-17	
	Overforbruk BOA	Overforbruk BOA	527			-527	
	Sum		-27 811	-92 788	-94 603	-64 977	30%
Isolert resultat			**12 815**	**40 613**	**29 131**	**27 797**	**32%**
Overført fra i fjor			**-178 553**	**-168 157**	**-178 553**	**10 397**	**106%**
Akkumulert resultat			**-165 738**	**-127 544**	**-149 422**	**38 194**	**130%**

Den økonomiske utviklingen pr. 1 tertial 2023 viser et isolert merforbruk på 12,8 millioner kroner og akkumulert mindreforbruk på 165,7 millioner kroner. HF har pr. 1 tertial 2023 redusert akkumulert mindreforbruk og det økonomiske handlingsrommet er blitt noe redusert. Reduksjonen i akkumulert merforbruk kommer som følge av kutt i rammen for år 2023, samt økning i personalkostnader grunnet planlagte forskutteringer av avganger og egenfinansierte rekrutteringsstillinger.

Det er forventet at akkumulert mindreforbruk vil gå ytterligere ned i løpet av 2023, grunnet reduksjon i rammen og økte personalkostnader. HF vil fortsatt ha en del akkumulert mindreforbruk ved utgangen av 2023, fordi tiltakene som er igangsatt for å få ned mindreforbruket, vil strekke seg over flere år. HF har ikke store investeringer som kan gjennomføres på kort sikt, som gir en midlertidig høy kostnad, som kan reduseres i takt med mindreforbruket. HF har bruk for personell og dermed er det der hovedtiltakene er iverksatt. Det gjør at man må ta ned mindreforbruket gradvis, slik at man ikke får en for stor vekst på personalkostnadene, som man ikke kan finansiere etter at mindreforbruket er borte.

Isolert merforbruk er estimert til å bli på ca. 29 millioner kroner og akkumulert mindreforbruk på ca. 149 millioner kroner. Dette skyldes tiltakene som er igangsatt på instituttene med forskutteringer av avganger og noen egenfinansierte rekrutteringsstillinger. Samtidig er det lagt inn estimat på ekstra inntekter på bevilgning, da det historisk viser seg at fakultetet får ekstra tildelinger på ulike potter som deles ut på UiO. Historikken viser at de ekstra inntektene ofte kommer mot slutten av året og man klarer ikke å sette i gang aktiviteter som gir kostnader i samme år som inntekten tildeles. Nettobidraget består i hovedsak av faktisk tildelinger på BOA, slik at det er ikke lagt inn noen nye større tildelinger med oppstart i 2023. Det er ikke lagt inn noen store risikoer i prognosen for 2023. Vi vet nå at lønnsoppgjøret for 2023 blir høyere enn det som lå til grunn i budsjettet for 2023. Det er ikke lagt inn noen ekstra pris- og lønnskompensasjon i prognosen, fordi det fortsatt er uklart hvordan det skal håndteres fra KD. Prognosen forutsetter at instituttene gjennomfører tiltakene som planlagt for å ta ned merforbruket, samt at bevilgningen blir på samme nivå som planlagt for 2023.

BOA-virksomheten

BOA			Regnskap pr. april 2023	Vedtatt budsjett 2023	Prognose 2023	Valgt avvik	%-vis forbruk
Isolert mer-/mindreforbruk uten nettobidrag og prosjektavslutning	Inntekter	Inntekter	-78 826	-261 273	-270 010	-182 447	30%
	Kostnader	Personalkostnader	40 740	125 502	121 997	84 762	32%
		Driftskostnader	8 359	42 662	52 282	34 304	20%
		Investeringer	1 038			-1 038	
	Sum		-28 689	-93 108	-95 731	-64 419	31%
Nettobidrag og prosjektavslutning	Nettobidrag fra eksternfinansierte prosjekter	Nettobidrag fra eksternfinansierte prosjekter	29 232	94 139	95 599	64 907	31%
	Prosjektavslutning	Prosjektavslutning	-17		-96	17	
	Overforbruk BOA	Overforbruk BOA	-527			527	
	Sum		28 689	94 139	95 503	65 450	30%
Isolert resultat			**-0**	**1 031**	**-228**	**1 031**	**-0%**
Resultat			**-0**	**1 031**	**-228**	**1 031**	**-0%**

Veksten i HF sin prosjektportefølje har ført til positive resultater for den eksternfinansierte virksomheten. De positive resultatene kommer tydelig frem i den økonomiske rapporten for 1. tertial i 2023, der det er regnskapsført 29,2 millioner kroner i nettobidrag. Dette er en solid økning sammenlignet med 1. tertial i 2022, der nettobidraget ble 21 millioner kroner. Til tross for økningen er resultatet noe lavere enn budsjettert. Dersom fakultetet skal oppnå estimert nettobidrag i 2023 må aktiviteten ta seg opp resten av året.

Sammenligner vi vedtatt budsjett med prognosen for hele 2023 ser vi at nettobidraget har blitt oppjustert fra 94,1 millioner kroner til 95,3 millioner kroner i løpet av 1. tertial. Økningen skyldes tilslag på nye prosjekter, med oppstart i 2023 som har blitt lagt inn i prognosen i løpet av første tertial. Tallene i budsjett og prognose forutsetter at prosjektene gjennomføres som planlagt.

Det er imidlertid viktig å merke seg at det er risikoer forbundet med ekstern finansiering og fakultetet vil fortsette å overvåke økonomien nøye for å sikre at den forblir bærekraftig. Prosjektporteføljen til HF genererer rekordhøye inntekter og det kan være risikabelt å øke kostnadsnivået for å bruke opp nettobidraget, særlig hvis det innebærer å låse seg til faste kostnader på lengre sikt. Det er en kontinuerlig utfordring å finne effektive og ansvarlige måter å forvalte nettobidraget på.

Resultatutvikling 2018-2022

						Endring	
HF	2018	2019	2020	2021	2022	2018-2022	2021-2022
Studiepoeng	4 374	4 254	4 352	4 093	3 001	-31 %	-27 %
Kandidater	994	1 016	1 076	1 041	1 066	7 %	2 %
Doktorgrader	43	50	43	41	27	-37 %	-34 %
Publiseringspoeng	943	893	856	921			
EU-midler	2 834	12 774	23 738	35 327	54 149	1811 %	53 %
Forskn.rådsmidler	81 419	106 326	93 483	94 411	139 382	71 %	48 %
BOA-midler	12 801	16 297	13 377	9 748	20 597	61 %	111 %
Utveksl.studenter	790	717	441	327	686	-13 %	110 %

Beløp i 1000 kroner

Tabellen over viser utviklingen på resultatindikatorene på utdanning og forskning for perioden 2018 til 2022.

Resultatindikatorene innen studier:
Som tabellen viser har HF har hatt nedadgående trend på studiepoeng i perioden. HF har også færre studenter (fra 6124 i 2018 til 5309 i 2022), uten at dette alene kan forklare nedgangen, siden studiepoeng per student også har gått ned. Totalt antall studiepoeng på master er ganske stabilt, mens nedgangen på bachelor er brattere.

Antall kandidater har gått opp i perioden, men ned fra toppåret 2020.

Årene 2020 og 2021 var utfordrende for HFs studenter. Fakultetet la derfor ned en stor innsats i 2022 for å integrere og reintegrere studentene faglig og sosialt, og gjennomførte flere tiltak på læringsmiljøfeltet. Vi ser likevel, gjennom studieindikatorer, at vi ikke helt har lykkes. HFs største utfordringer, men også de største mulighetene, er på utdanning. Utfordringer inkluderer svak rekruttering til flere fag, synkende studiepoengsproduksjon og høyt frafall hos våre programstudenter.

Det er vedtatt nye strategiske satsinger, tidligere faglige prioriteringer, på HF for perioden 2024-28. En vesentlig del av ressursene i de strategiske satsningene vil brukes på tiltak for å bedre studie- og læringsmiljøet og øke gjennomføringen (og dermed studiepoengene) gjennom en egen utdanningssatsing som heter Prosjekt Helhet. Hovedmål for utdanningssatsingen er at HFs studieportefølje blir mer attraktiv for flere motiverte studenter, at de skal fullføre studiene, at de skal trives i studentperioden og at de har relevante kunnskaper og ferdigheter når de kommer ut i arbeidslivet. Med Prosjekt Helhet har fakultetet en mulighet til å gjøre endringer som ruster oss for framtiden, med forbedringer av de faktorene vi selv har kontroll over.

Prosjekt helhet har 3 nivåer:

Nivå 1: Porteføljenivå
- Utvikling av nye tverrfaglige spesialprogram som kan tiltrekke seg flere motiverte søkere.
- Utvikling av nye studieprogram med tydelig arbeidslivsrelevans (herunder digitalisering og bærekraft).
- Videreutdanning og fleksible studietilbud til definerte målgrupper (herunder VGS-lærere).

Nivå 2: Programnivå
- Revisjon av eksisterende studieprogram (øke rekruttering og gjennomføring).
- Tiltak for å øke andelen av robuste program/emner som tiltrekker seg tilstrekkelig mange studenter til å sikre et godt studiemiljø og som kan bidra til økt studiepoengsproduksjon.
- Arbeid som sikrer helhet og progresjon i studieprogrammene.
- Tiltak som sikrer godt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser, læringsaktiviteter og vurderingsformer.
- Tiltak som sikrer systematikk i oppfølging for å styrke faglig og sosial tilhørighet for programstudenter.

Nivå 3: Undervisningsnivå
- Tiltak for at møtene mellom student og underviser kan utnyttes mer kreativt og målrettet (motivasjon, trygghet, tilhørighet).
- Akademiske grunnferdigheter; integrert i studieprogrammet.
- Tiltak for at forskningssterke miljøer i større grad trekkes inn i undervisning og skaper forskningsnærhet.
- Eksperimentering med studentaktive læringsformer og -arenaer som vektlegger hva studentene gjør og hva som skaper gode læringsprosesser.

Resultatindikatorene innen forskning:
HF har hatt en betydelig nedgang i antall avlagte doktorgrader i 2022 sammenlignet med årene før. Nedgangen er noe større enn det som ligger innenfor en normal og forventet årlig variasjon. Nedgangen sammenfaller med en generell nedgang ved UiO og nasjonalt, og fakultetet antar at dette kommer som en følge av forsinkelser knyttet til covid 19. En stor andel av doktorgradsprosjektene ved HF inkluderer ulike former for forskningsreiser, bl.a. for arkiv- og feltarbeid, som har vært vanskelig å gjennomføre i perioder med reiserestriksjoner. Nedgangen i 2022 kan også ha blitt forsterket av at det ble tatt opp få nye kandidater på ph.d.-programmet i 2018.

Økningen på RBO-midler skyldes økning i tilslag på ekstern finansierte prosjekter. Fakultetet har jobbet målrettet med å øke antallet EU-søknader siden 2016. Det har vært gjennomført flere tiltak og incentiver for å få til dette, blant annet har man jobbet med hvordan vi kan heve kvaliteten på søknadene vi sender inn. Tiltakene har vært forankret i fakultetets årsplaner og har også utviklet seg over tid.

MSCA: Fra 2017 har vi hatt samlinger, kalt Master Classes, for søkere til Marie Skłodowska-Curie Postdoctoral Fellows. Dette har resultert i en betydelig økning i antall søknader per år, og har også resultert i en svært gledelig økning i antall innvilgede prosjekter. Samlingene er et samarbeid mellom fakultet og institutter.

ERC: For ERC har vi innført både incentiver og egne program. Fakultetet opprettet i 2016 et femårig karriereløpsprogram. Programmet var en av aktivitetene i HFs årsplan, som hadde som mål om å doble EU-inntjeningen, og ble siktet mot HFs beste, unge, lovende forskere. Deltakerne i programmet har vært ambassadører for å søke om finansiering av forskningsprosjekter fra EU.
Fakultetet har også innført incentiver som at alle innvilgede ERC-prosjekt får en ph.d.-stilling dekket av fakultetet, vi har egne lesepanel for ERC-søkere, vi har prøveintervju for ERC-finalister og vi har åpnet for kallelse av forskere med innvilgede ERC-prosjekt.
Det har siden 2016 vært en økning i antall søknader og søknadene som sendes er bedre og innvilges i en langt større grad enn tidligere. Alle tiltak og incentiver har skapt en større oppmerksomhet rundt EU-finansiering og de har bidratt til en kulturendring ved HF. Den ekstreme økningen i EU-prosjekter ved HF de siste årene må ses i lys av dette, og er noe vi vil jobbe for å opprettholde også fremover.